

Становище на Европейски икономически и социален комитет относно „Образование на тема енергия“ (проучвателно становище)

(2012/C 191/03)

Докладчик: г-н IOZIA

На 11 януари 2012 г. датското председателство на ЕС реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно:

„Образование на тема енергия“

(проучвателно становище).

Специализирана секция „Транспорт, енергетика, инфраструктури, информационно общество“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 11 април 2012 г.

На 480-ата си пленарна сесия, проведена на 25 и 26 април 2012 г. (заседание от 25 април), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище с единодушие.

1. Заключение и препоръки

1.1 Г-жа Connie Hedegaard, член на Европейската комисия, отговарящ за действията по климата заявя: „не е възможно да се справим с предизвикателствата на глобалното развитие, ако световните икономически власти не преосмислят своя модел на развитие“.

1.2 Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) осъзнава стратегическата роля на образованието по въпросите на енергията. Необходима е значителна промяна в поведението за прехода към нисковъглеродна икономика, предвиден и в пътната карта за периода до 2050 г. на Европейската комисия. За постигане на целите на ЕС и по-специално средносрочната цел за намаляване с поне 20 % на потреблението на енергия до 2020 г. е абсолютно необходимо участието на гражданското общество.

1.3 Основните цели на образованието на тема енергия се отнасят до борбата с изменението на климата и възстановяването на хармонията между човека и природата. Носим отговорността за това да гледаме напред, да разберем и да предвиждаме нуждите на бъдещото общество. Намираме се в изключително важен и решаващ момент, в който Европейският съюз, националните правителства, местните власти, училищата, университетите, изследователските центрове, предприятията, индустриите, банките, синдикалните организации, неправителствените организации и медиите са ангажирани в един интегриран подход на различни равнища.

1.4 Прекият опит, натрупан от НПО в задълбочаването на модели и инструменти в сферата на образованието на тема енергия, е изключително важен. Обменът между различните професионални инстанции в разнородния свят на сдруженията и преподавателите от различните степени на образованието, ще придаде изключителна ефективност на образованието на тема енергия. Комбинацията от най-добрите практики и дидактическият опит са ключът към постигане на качествени резултати.

1.5 ЕИСК смята, че е необходимо да се разработят иновативни методи на възпитание, образование и обучение,

които да се комбинират със съществуващите и утвърдените методи. Информационните и телекомуникационни технологии ще играят основна роля в тази сфера.

1.6 Комитетът подкрепя новата инициатива на плана SET „Energy Education and Training Initiative“ (Инициатива за образование на тема енергия и обучение), която съчетава представителите на академичните среди, научноизследователските институти и промишлеността. Публично-частното партньорство, особено в областта на научните изследвания и иновациите, даде отлични резултати и трябва да бъде подкрепено и в бъдеще. ЕИСК препоръчва на Комисията да не лишава тези инициативи от подкрепата си.

1.7 Образованието на тема енергия ще може да спомогне за решаването на проблемите, свързани с енергийната бедност и несигурност. Всички граждани имат право да ползват енергия на достъпни цени.

1.8 Европейският съюз трябва да отчита в нужната степен приоритетното значение на образованието на тема енергия, и да предостави съответните ресурси в рамките на следващата многогодишна финансова рамка.

1.9 С настоящето становище ЕИСК смята, че е все по-необходимо да се подкрепи „EDEN“, европейската мрежа на национални форуми, посветени на образованието по въпросите на енергията и околната среда, основаваща се на съществуващите инициативи в този сектор на местно, национално, европейско и международно равнище.

2. Въведение

2.1 Образованието е един от основните носители на промяна в поведението. Настоящото становище изтъква неговата жизненоважна роля в този процес и засилва идеята, че „Най-добрата енергия е спестената енергия“⁽¹⁾.

⁽¹⁾ ОВ С 77, 31.3.2009 г., стр. 54-59.

2.2 През 2009 г. Европейският икономически и социален комитет вече изготви проучвателно становище относно „Нуждите от образование и обучение за общество, използващо енергия без въглеродни емисии“⁽²⁾. Днес ЕИСК потвърждава препоръките, отправени в него, и в светлината на последвалото развитие предлага допълнителни идеи.

2.3 Огромната промяна, която ние преживяваме днес и която бъдещите поколения ще преживеят в световен мащаб, поставя въпроса за устойчивата енергия в един все по-значим контекст при вземането на колективни и индивидуални решения в сферата на политиката и индустрията. Този преходен период, почти революция, ще доведе до създаването на система, в която напълно ще се променят навиците ни и начинът ни на мислене. Времето, с което разполагаме, за да управляваме прехода е ограничено и следователно е необходимо възможно най-скоро да се постави началото на дългосрочни програми и инициативи.

2.4 Енергетика и околна среда

2.4.1 Енергията винаги е била основен елемент в човешкия живот. По-специално, радикалната промяна в начина на живот и потреблението на гражданите до голяма степен е допринесла за нарастването на търсенето на енергия. През следващите десетилетия Европа ще трябва да се изправи пред редица предизвикателства като:

- живот в условията на последиците от изменението на климата;
- нарастване и застаряване на населението;
- миграция;
- сигурност на доставките по отношение на източниците;
- намаляване на зависимостта от вноса;
- енергийна ефективност;
- борба срещу енергийната бедност и несигурност;
- гарантиране на достъп до енергия за всички потребители (частни и промишлени);
- устойчива мобилност
- природни бедствия (земетресения, наводнения, цунами и др.);
- оскъдни ресурси (енергия, вода, суровини);
- увеличаване на общото търсене на енергия;
- насърчаване на възобновяемите енергийни източници;
- ИКТ (интелигентни мрежи и др.);

- човешкия фактор (възпитание, поведение/навици);
- глобализация;
- сигурност;
- конкурентоспособност.

2.5 Приоритетите на Европейския съюз и образованието на тема енергия

2.5.1 За да постигне основните цели на европейската енергийна политика – като сигурност на доставките, конкурентоспособност и устойчивост, Европейският съюз би трябвало добре да отчита тези фактори, свързани с бъдещите предизвикателства, и да извърши всички подходящи промени.

2.5.2 По тази причина е необходимо да се даде нов импулс на този процес. Би трябвало всички граждани да са наясно с енергийните проблеми и с рисковете, свързани с провала на постигането на поставените цели. Едно интелигентно енергийно възпитание е ключът към промяна в поведението: например в областта на потенциално вредните за хората и околната среда йонизиращи лъчения от радиоактивните отпадъци⁽³⁾, от съществено значение е да се разработят конкретни действия за енергийно възпитание.

3. Образование на тема енергия. Няколко бележки

3.1 Образованието на тема енергия е един от важните инструменти за изграждането на нов модел на устойчиво развитие и за насърчаването на нова култура. Широкият хоризонтален обхват на темата изисква освен това интегриран подход, който да включва различни аспекти на съвременния живот и гражданското общество, с участието на всички сектори (селско стопанство, услуги, индустрия, строителство) и на всички граждани.

3.2 Необходимостта от постоянно обучение като процес на формиране на индивида, който се развива през целия живот, в училище и след училище, сега е по-силна от всякога. ЕИСК подчертава значението на структурирането на интелигентен образователен процес в областта на енергията, който да обединява различни елементи на обществения живот като семейство, училище, работно място, културни институции и институции, свързани със свободното време.

3.3 Едно рационално и отговорно поведение се нуждае от мерки за улесняване, мотивиране и укрепване на по-ефективното използване на енергията. Необходима е ясна, надеждна и най-вече достъпна информация за техниките, които изискват използване на енергия. Образованието играе жизненоважна роля, тъй като е основен необходим елемент за това, законодателството относно спестяването на енергия и мерките за енергийна ефективност да могат да получат обществено одобрение както на равнището на Европейския съюз, така и в държавите членки.

3.4 Образованието по въпросите на енергията трябва да започне от детската градина и началното училище. Децата са добре запознати с въпросите, свързани с енергията и са много възприемчиви към нови идеи и навици. Те могат да повлияят на

⁽²⁾ ОВ С 277, 17.11.2009 г., стр. 15.

⁽³⁾ ОВ С 218, 23.7.2011 г., стр. 136.

виждането и действията на родителите и хората от обкръжението си. Днешните ученици ще бъдат утренните работници, чиновници, учители, инженери, архитекти, политици и предприемачи. Решенията, които те ще вземат през целия си живот ще засегнат драстично използването на ресурсите в нашето общество.

3.5 Въпроси, свързани с всички аспекти на енергетиката и климатичните промени би трябвало да бъдат включени в учебните планове на всички държави членки, като се започне от началното и средното училище, преминавайки през университета и стигайки до специализацията. Важно е днешните млади хора да бъдат обучавани в новите професии. Образованието на тема енергия може да осигури практически умения, приложими към бъдещите изисквания на енергийния сектор, и по този начин да улесни създаването на работни места в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план.

3.6 Либерализацията на енергийния пазар и новите технологии от този сектор поставят нови предизвикателства пред потребителите, които досега са купували енергия от предприятия монополисти. Възпитанието и обучението в областта на енергията би трябвало да включват например: „Как може да се използват интелигентни измервателни уреди, за да се пести енергия?“, „Какви са правата и задълженията на потребителите при сключване на договор с доставчик на енергия?“, „Как се изчислява нашия CO₂ отпечатък (carbon footprint)? и екологичното етикетироване“ Материалите, свързани с проекта „Dolceta“ (www.dolceta.eu), бяха от изключително значение и ЕИСК горещо препоръчва те да не се губят и да се запазят достъпни за широката публика.

3.7 Образованието на тема енергия продължава и извън училището. Децата и младите хора са в състояние да повлияят на най-широката социална общност чрез семейството и приятелите, като по този начин насочат възрастните към по-добро поведение. Следователно, за да се постигнат значими резултати, е много важно да се придаде последователност на образователните действия и те да се гарантират за всички граждани. Целесъобразно е да се разшири и подобри значително образованието чрез разширяването му до множество субекти, възрастни и специалисти (например инженери, архитекти, хора с влияние върху общественото мнение). Необходима е също така целенасочена политика за обучение на преподавателите.

3.8 Процесът на научаване е много сложен. Активните участници в процеса са много, всеки със специфична ключова роля. ЕИСК подчертава значението да се проучва, за всяка референтна група, най-добрият метод на образование и след това да се създават подходящи дидактически и образователни програми, отчитайки възрастта, пола, културните различия и образователното равнище. Нови инструменти, като социалните мрежи, трябва да бъдат внимателно проучени и разработени.

4. Ролята на Европейския съюз

4.1 Европейският съюз може да допринесе за развитието на качеството на образованието и обучението чрез насърчаване на сътрудничеството между държавите членки и, ако е необходимо, чрез подпомагане и допълване на техните дейности (членове 149

и 150 от Договора). Наред с хроничната необходимост от повишаване на образователните стандарти във всички области Европейският съюз трябва да обърне специално внимание на необходимостта от знания и умения в енергийния сектор. Уебсайтът www.energy.eu вече допринася значително за това. Европа се нуждае от химици, които работят за улавянето на слънчевата енергия и от инженери, които проектират и строят интелигентни мрежи, и не само това. Също така на европейско равнище трябва да се избягват „модните теми“, като например субсидии за производство на биогорива в развиващите се страни, които доведоха до нежелани последствия, както в случая с отглеждането на ятрофа (диворастящо, пустинно маслодайно растение) в някои африкански страни.

4.1.1 ЕИСК смята за важно при изготвянето на следващата многогодишна финансова рамка Комисията да вземе под внимание образованието на тема енергия като неразделна част от европейската стратегия за постигане на целите в областта на енергетиката и климата, които Съюзът си е поставил за 2020 г. и 2050 г.

4.2 Ролята на публичните администрации

4.2.1 Въз основа на принципа на субсидиарност образованието е сектор от изключителната компетентност на отделните държави членки, които носят пълната отговорност за съдържанието и организацията на своите системи на образование и обучение. Националните правителства би трябвало да насърчават участието на всички действащи лица от обществото при определянето на приоритетите и създаването на програми, посветени на енергията. Освен това, те би трябвало да следят за наблюдението на информацията и да предоставят различни инструменти за потребителите, като например уебсайтове за сравняване на цени и/или къде да се намери актуална информация по различните енергийни аспекти.

4.2.2 Публичната администрация трябва да дава положителен пример. Регионите, заедно с провинциите и местните власти, трябва да гарантират ефективната координация на дейностите, така че да допринесат за изграждането на широко разпространена култура на икономия на енергия. Осъзнаването на необходимостта от промяна, техниките за енергийна ефективност и използването на възобновяеми енергийни източници трябва да се превърнат в достояние на всички граждани. По тази причина, в допълнение на регулаторните и техническите мерки, институциите трябва да предвидят действия за повсеместно предоставяне на информация и повишаване на осведомеността, насочени към всички граждани, предприятия и сдружения от сектора. В тази сфера ЕИСК дава пример със своята вътрешна програма EMAS (Eco-Management and Audit Scheme - Схема за управление и одит на околната среда), благодарение на която получи сертификат от най-високата степен, присъден от агенцията по околна среда на регион Брюксел (IBGE „Eco-dynamic Enterprise label“).

4.3 Ролята на училищата

4.3.1 Много от нашите идеи и знания са придобити през училищния период. Днешното училище се основава на традиционната система на обучение, която има някои пропуски на национално равнище. С няколко изключения не съществуват

програми, посветени на образованието и възпитанието на тема енергия и околна среда, и често липсва подходящо формално обучен персонал по тези теми. Поради тези и други причини в бъдеще училището ще трябва да предложи възможност за задълбочаване на познанията относно икономията на енергия, енергетиката, науката, околната среда и климата, като спомогне да се повиши информираността по темата за енергийната ефективност и като осигури на обучаващите се социални и аналитични умения за рационална оценка и промяна на бъдещото поведение. Знанията в сферата на енергетиката и околната среда биха могли да бъдат включени сред ключовите умения от европейската референтна рамка за обучение през целия живот. Учителите играят много важна роля и се нуждаят от образователен дидактичен материал, който най-добре да отговаря на образователното равнище и преподаваната тема. Използването на актуализирани ресурси и определянето на подходящи образователни дейности в подкрепа за учителите би трябвало да бъде включено във всяка дидактична програма. Ролята на университетите е от основно значение, така както е предвидено в процеса от Болоня, сред целите на който е създаването на все по-силно отговаряща на бързоразвиващия се глобален свят и на интересите на Общността дидактическа организация. От своя страна тя трябва да гарантира по-доброто реализиране на образователния ценз на пазара на труда в рамките на цяла Европа.

4.4 Ролята на предприятията

4.4.1 Партньорството между образователните институции и предприятията, вече подкрепено от ЕИСК през 2009 г.⁽⁴⁾, играе роля от основно значение. Благодарение на гъвкавостта, присъща на професионалните сектори и особено на МСП, партньорството може да бъде един от основните ресурси за създаването на работни места по време на криза, и да даде важен тласък за развитието на предприемаческия дух и творчеството. Би трябвало научните изследвания и иновациите да бъдат неразделна част в това партньорство с цел улесняване на бърз трансфер на нови технологии. Специалистите (инженери, архитекти и др.) би трябвало да бъдат непрекъснато обучавани по отношение на съответните нови тенденции в сектора. Семинари за това как да се пести енергия трябва да се провеждат и на работното място.

4.5 Ролята на банките

4.5.1 Банковият сектор придобива роля от изключително значение за икономиката и обществото. Банките присъстват в редица етапи от ежедневието на хората и освен че са посредник по отношение на парите, би трябвало да бъдат и посредник по отношение на доверието. Чрез специално преференциално финансиране, придружено от подходящото представяне на информация, те биха могли да подкрепят дейностите за образование на тема енергия и околна среда, и вследствие да насърчат екологични инвестиции в различни икономически отрасли (строителство, транспорт и др.).

4.6 Ролята на профсъюзите

4.6.1 Профсъюзните организации могат да допринесат значително за извършването на процес, в който професионалното образование и обучение са инструменти за уникален модел на цивилизация и устойчиво развитие. „Зелената“ икономика, например, изисква квалифициран персонал, който да е в

състояние да се адаптира към промените, предложени от развитието на технологиите, научните изследвания и иновациите. Дори и по отношение на индивидуалното поведение функцията на профсъюзите може да бъде стратегическа, чрез действия за повишаване на информираността на своите членове, инициативи включително от договорен характер, чрез които да се възнаградят доброто поведение и постигнатото енергийно спестяване. Сътрудничеството между предприятията и трудовите организации в тази област може да доведе до важни резултати.

4.7 Ролята на гражданското общество (НПО)

4.7.1 Организациите на потребителите и екологичните организации играят решаваща роля, като се има предвид изключителната функция на трансфер на знания и умения. Те би трябвало да участват в насърчаване на информираността по темите, свързани с потреблението на енергия и енергийната ефективност на всички равнища: планиране, набелязване, определяне на съдържанието, разпространение на информация, предложения, популяризиране, оценка на резултатите.

4.7.2 НПО трябва да бъдат естествените събеседници на националните власти и би трябвало да бъдат подкрепени в тяхната образователна дейност, ползите от които ще се отразят върху цялото общество. Програми на неформалното образование, взаимоотношения с преподавателите, организиране на образователни визити на място, специално посветени на темата мини-кампуси, и публикации, подходящи за различните възрастови групи, са дейностите, които следва да бъдат отредени на действащите организации и експерти в областта на образованието на тема енергия.

4.8 Ролята на медиите и социалните мрежи

4.8.1 Медиите придобиват стратегическа важност и функция за разпространението на точна информация и масови образователни дейности за всички възрасти. В програмите за популяризиране на теми, свързани с енергията и околната среда, посланията би трябвало винаги да бъдат научно обосновани и неутрални в културно отношение. Необходимо е да се избягва използването на медийни инструменти, особено на телевизията, без съдържанието на информацията да е подложено на обстойно разглеждане. Интересите, свързани с околната среда и енергетиката, са огромни и са в състояние да повлияят, в една или друга посока, на хората, които не разполагат с подходящи когнитивни и критични инструменти за съзнателна оценка на получената информация.

4.8.2 Социалните мрежи играят също толкова важна и деликатна роля, като се има предвид, че са насочени преди всичко към младежка публика, която е изключително емоционална и би могла да прояви силен интерес към толкова важни въпроси. Всички, които използват тези медии, трябва да се придържат към определен код на дисциплина и да приемат да бъдат „контролирани“ и евентуално да променят силно съмнителната или тенденциозната информация.

4.8.3 Няма съмнение, че в бъдеще тези инструменти ще бъдат все по-важни (днес хората, свързани чрез социални мрежи са повече от хората, живели на Земята в началото на 1900). Количеството налична информация ще промени езика и типологията на информацията. Образованието ще бъде засегнато от тези промени и е необходимо многостранни и сложни послания да могат да се „преведат“ на прост и подходящ за всички език. http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_social_networking_websites

(4) ОВ С 228, 22.9.2009 г., стр. 9-13.

5. Приоритетите на Комитета

Според Комитета вниманието трябва да се съсредоточи върху следните приоритети:

5.1 Живот в условията на последиците от изменението на климата, приспособяване и необходимост от умения.

Изменението на климата е доказано с научни доказателства и е широко признато в световен мащаб. Някои събития, например наводненията, ще се случват все по-често. Приспособяването към тези явления ще придобие решаващо значение за нашето оцеляване. Нещо повече, липсата на подходящи специалисти може да изложи на сериозен риск постигането на целите на Европейския съюз в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план.

5.2 Енергийна ефективност Енергийната ефективност е в центъра на стратегията „Европа 2020“. Комбинираните последици от пълното прилагане на съществуващите и новите мерки ще преобразят нашето ежедневие и според Комисията ще могат да доведат до икономии от порядъка на 1 000 евро годишно на семейство, до подобряване на конкурентоспособността на европейската индустрия, до създаване на 2 милиона нови работни места и до намаляване на годишните емисии на парникови газове със 740 милиона тона⁽⁵⁾. Купувачите на енергия играят важна роля за подкрепата на този процес. Всички, включително възрастните, трябва да променят поведението си и следователно е необходимо да се предоставя подходяща и достоверна информация относно енергията.

5.3 Борба срещу енергийната бедност и несигурност.

Борбата срещу енергийната бедност и несигурност е нов социален приоритет, към който следва да се подходи на всички равнища. Цените на основните изкопаеми горива продължават да се покачват и изглежда, че тази тенденция ще продължи през следващите години. Ако не се действа бързо и ефективно, броят на уязвимите потребители на енергия също ще нарасне значително⁽⁶⁾.

5.4 Гарантиране на достъп до енергия за всички потребители (частни и промишлени).

Енергията е общо благо и играе централна роля в осигуряването на икономическото благосъстояние на една държава. От основно значение е да се осигури наличието на енергия на разумни цени, които да не варират изключително много и непредсказуемо през следващите години, гарантирайки достъп до енергия за всички граждани и потребители.

5.5 Устойчива мобилност.

Нарастващата нужда от транспорт на хора и стоки увеличава риска от замърсяване и задръствания, особено в градската среда. Необходимо е да се разработи форма на мобилност, която да е устойчива, да щади околната среда и да е ефективна по отношение на използваната енергия. Комбинираният транспорт е изключително важен в този сектор.

5.6 Оскъдни ресурси (енергия, вода, суровини).

Нарастването на световното население от 6 на 9 млрд. души ще засили световната конкуренция за природни ресурси и ще окаже натиск върху околната среда⁽⁷⁾. Следователно запазването на основните

ресурси като въздух, вода, земя, гори и храна е от съществено значение за настръчаването на устойчив растеж и създаването на една модерна икономика.

5.7 ИКТ. Информационните и комуникационните технологии днес са неразделна част от информационното общество и обществото на знанието. Например интелигентното разпределение на енергията, на икономически устойчиви цени, значително ще допринесе за промяна в поведението на бъдещите поколения.

6. Няколко примера

6.1 В Европа и по света има многобройни инициативи и добри практики в областта на образователни дейности за настръчаване на образованието на тема енергия и опазване на околната среда, като те най-често са свързани с намаляване на замърсяващите газове.

6.2 Проектът „Défi Énergie“ (Предизвикателство Енергия), координиран от Bruxelles Environnement като част от кампанията „Sustainable Energy Europe“ (Европа за устойчива енергия), включва около 4 000 души от 1 400 семейства и допринася за намаление на емисиите на CO₂ с един тон годишно, или 380 евро по-малко в сметката за енергия www.ibgebim.be.

6.3 Национална фондация „Карло Колоди“ с проекта „Пиноккио мисли за едни нов свят“, предназначен за децата и разделен на три части: разделно събиране на отпадъците, спестяване на енергия, етичен избор, свързан с устойчивостта. <http://www.pinocchio.it/fondazionecollodi/>.

6.4 Международната фондация „Йехуди Менухин“, с програмата си MUS-E® Arts at School, чрез използването на изкуствата – музика, танц, песен, театър и визуални изкуства, разработва нови учебни процеси. Проектът действа в 11 страни, в него участват 1 026 артисти, работещи с 59 189 деца в 623 начални училища: www.menuhin-foundation.com/.

6.5 Испанският форум за социален диалог относно енергийния микс (Spanish Energy Mix Forum, SEMF), отворен за всички участници в областта на енергетиката, разглежда различните енергийни източници в Испания. <http://www.semforum.org/>.

6.6 В летния средиземноморски университет (UMET), посветен на устойчивата енергия в Средиземноморието, участват университети от Франция, Италия, Португалия, Испания, Гърция, както и Мароко, Алжир, Тунис, Египет, Турция и др. През следващите години университетът би желал да разшири организацията си в други градове. <http://www.ome.org/index.php>.

6.7 „Зелената планета“ (*La Belle Verte*) е филм от 1996 г., режисиран от Coline Serreau, в който се разглеждат различни проблеми от западния свят, между които, ако трябва да посочим само някои, умопомрачението, злоупотребата с власт, замърсяването и дивото използване на природните ресурси и пространства. <http://www.youtube.com/watch?v=TTvoZkHugr0>.

⁽⁵⁾ COM(2011) 109 final.

⁽⁶⁾ ОВ С 44, 11.2.2011 г., стр. 53.

⁽⁷⁾ COM(2010) 2020 final.

6.8 От 2004 г. програмата „Интелигентна енергия – Европа“ на Европейската комисия оказва подкрепа на проекти за образование на тема енергия. Сред тях са: „KidsCorner“, „U4energy“, „Flick the Switch“, „Kids4future“, „Rainmakers“, „Youngenergypeople“, „My Friend Boo“ и др. В сферата на професионалното обучение в сектора на строителството може да се посочи проектът „Build Up skills“. <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/>.

6.9 *My Friend Boo* (Моят приятел Бу), интересен анимационен сериал, включен в програмата ИЕЕ и първи по рода си в Европа, има за цел да помогне на младите хора да разберат въпроси като енергетика, изменението на климата, околната среда, опазването и здравето. <http://www.myfriendboo.com/>.

6.10 Други инициативи включват *Конвента на кметовете* с над три хиляди подписали го градове. ЕИСК от самото начало подкрепи разпространението на този инструмент в най-големия възможен брой на европейските общини⁽⁸⁾, като постигна промяна на стратегията от страна на Комисията. Concerto, Civitas и новата инициативата „Интелигентни градове и общини“ са инструменти за споделяне на добрите практики в сферата на устойчивия транспорт и за използването на енергията по интелигентен и подходящ начин. Инициативата SET-PLAN „Energy Education and Training Initiative“ (Обучение на тема енергия), която резюмира и носи важна добавена стойност за цялата инициатива „план SET“.

6.11 На международно равнище вече са приложени няколко инициативи, като например NEED (*National Energy Education Development Project*), мрежа от студенти, преподаватели, предприятия, управници и общности, началото на която е поставено преди 30 години в САЩ <http://www.need.org/>; програмата „Energy Education and Workforce Development“ на енергийния департамент на САЩ <http://www1.eere.energy.gov/education/>; уебсайта EnergyQuest, посветен на образованието в сферата на енергията <http://www.energyquest.ca.gov/>.

7. Публично изслушване относно образованието на тема енергия

7.1 По време на организираното от ЕИСК публично изслушване бяха представени още много и интересни примери в областта на образованието на тема енергия и околна среда.

7.2 Представители на Изпълнителната агенция за конкурентоспособност и иновации (EACI), на ЕС и ЕКА (European Alliance to save energy—Европейски алианс за икономия на енергия), фондация „Карло Колоди“, фондация „Йехуди Менухин“, Solvay, CIRCE, Business Solutions Europe, мрежата „ELISAN“ и отговарящият за ГД „Енергетика“ от Конвента на кметовете, всеки със специфична гледна точка, ясно изтъкнаха централното място на темата.

7.3 Въпроси поставени на обсъждане бяха: ролята на образованието и професионалното обучение, подготовката на техници и висисти по научни специалности, необходимостта от засилване на връзката между университетите, научните изследвания и индустрията, приоритетът на ангажмента на публичните власти в борбата срещу енергийната бедност и несигурност, участието на местните организации в разработването на

дейности и постигането на осъзнатост по отношение на интелигентното и устойчивото използване на енергията, иновативни инструменти в извънкласното обучение (формално и неформално).

7.4 Поради необходимостта от приемане на единна и разбираема система за оценка на енергията, например чрез използването като мярка на съотношението EUR/MWh, за всички продукти, които консумират енергия, беше направено специфично предложение, с цел да се измерят незабавно ефективността и разходите им.

7.5 Качеството на информацията и съдържанието на образованието са от изключителна важност. Съществува конкретен риск това качество да бъде манипулирано, за да се защитят определени интереси, отколкото да се създават възможности за информиран избор. Затова трябва да се осигури особено внимание от страна на публичните власти, за да се гарантират независимостта и коректността на информационните и образователни процеси.

7.6 Един от най-важните разгледани въпроси се отнася до проблема за трудността на системното интегриране на образователния материал във връзка с енергията в училищните програми поради липса на време, прекалена интензивност на програмите и различни приоритети.

8. EDEN: Европейска мрежа за образование на тема енергия и околна среда. Протокол на ЕИСК – национална фондация „Карло Колоди“

8.1 Европейската мрежа от национални форуми, посветени на образованието по въпросите на енергията и околната среда, както вече беше предложено в проучвателното становище „Нуждите от образование и обучение за общество, използващо енергия без въглеродни емисии“, би могла да спомогне за запълването на някои съществуващи пропуски за постигането на целта на ЕС за спестяване на поне 20 % от енергията и да допринесе за осъществяването на европейската визия за 2050 г. за икономика, основана на ефективно използване на ресурсите и с ниски въглеродни емисии, както и за засилването на енергийната независимост и сигурността на доставките.

8.2 За да се осъществят на практика предложенията, съдържащи се в становището, и да се подкрепи създаването на европейска мрежа, на 26 март 2010 г. ЕИСК и Фондация „Колоди“ подписаха протокол за сътрудничество, в който те взаимно се ангажираха да работят съвместно. Пинокио, световно известният герой от книгата на Карло Колоди, беше избран за талисман и посланик на инициативата.

8.3 Тази европейска мрежа, основана на организации, действащи в областта на енергийната ефективност, възобновяемите енергийни източници и околната среда, служи като канал за разпространение на национално равнище, с подходящи програми и материали, улесняващи включването в националните учебни програми на чистата енергия, по-ефективното използване на всички природни ресурси, както и осигуряването на високи стандарти за опазване на околната среда.

⁽⁸⁾ ОВ С 10, 15.1.2008 г., стр. 22.

8.4 До днес различни организации са се присъединили към мрежата. Освен съснователите ЕИСК и Фондация „Карло Колоди“ (IT), в настоящия момент в нея членуват: Foundation Terra Mileniul III (RO), Arene île-de-France (FR), Les Péniches du Val de Rhône (FR), Община Greenland (Greenland), Climate Action Network (RO), Mosaic Art and Sound (UK), Art For Green Life (UK/BE), CECE (ES), Intercollege (CY), Business Solutions Europa (BE), EU-ASE (BE), CIRCE (ES), фондация „Менухин“ (BE).

Брюксел, 25 април 2012 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON
